

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی مجازی
Virtual University of Medical Sciences

معرفی پایگاه های اطلاعاتی و وب سایت های اطلاعات سلامت؛ با تاکید بر تعامل بیمار و پزشک

معصومه ستاری

کارشناس علم سنجی و کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی مجازی

مقدمه

اولین گام جهت مدیریت سلامت خود، داشتن اطلاعات سلامت کافی است. اطلاعات سلامتی که از سردرگمی بیماران و عامه مردم برای درک بیماری و مراقبت موثر خویش یا نزدیکان و همچنین پیروی از سبک زندگی نادرست سلامت و به تبع گسترش فرهنگ ضعیف سلامت در سطح جامعه و تحمیل هزینه های غیرضروری بر سیستم سلامت و جامعه جلوگیری کند.

اطلاعات سلامت، سواد سلامت

اطلاعات سلامت شامل هر گونه اطلاعات مراقبت از خود، آموزش بیمار و توانبخشی برای افراد، جهت درک سلامت و اتخاذ تصمیم های مرتبط با سلامت خود و خانواده شان می باشد.

اطلاعات سلامت می تواند گستره وسیعی از اطلاعات پزشکی و مراقبت سلامتی که افراد جهت استفاده خود و یا دیگر اعضای خانواده شان به آن نیاز دارند، تا شواهد و اطلاعاتی برای تصمیم گیری در مورد گزینه های درمانی، علائم و نشانه های بیماری ها، پیشگیری، تشخیص، درمان و دسترسی به سیستم های مراقبت بهداشتی بدست آورند

سواد سلامت عبارت است از میزان ظرفیت فرد برای کسب، تفسیر، درک اطلاعات اولیه و خدمات سلامتی که برای تصمیم گیری متناسب لازم می باشد.

پایین بودن سطح سواد سلامت جامعه و بروز مشکلات

عدم پیشگیری از بیماری، گرفتن اطلاعات نادرست از سایر فیلدها

۰۱

خطاهای پزشکی که بیمار مسئول وقوع آنها شناخته می شود مانند؛ عدم گزارش علائم، عدم تعهد بیمار به مصرف دارو یا عدم انجام اقدامات درمانی به دلایل مختلف مثل مشکلات مالی، تنبلی

02

مراجعه مجدد به پزشک و بستری شدن در بیمارستان

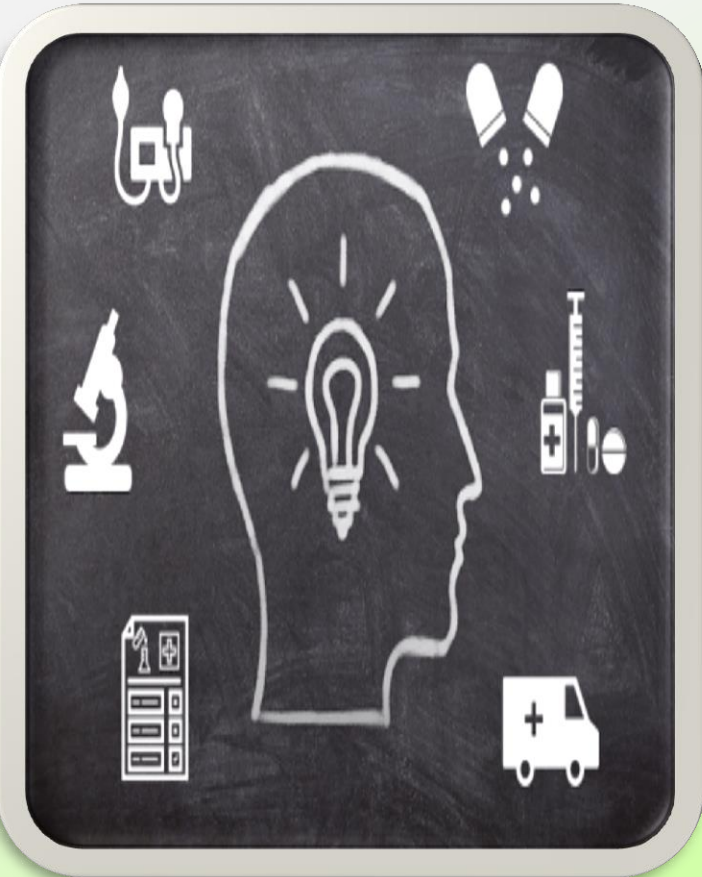
03

افزایش میزان هزینه های سالانه مراقبت

04

عدم رضایت از سیستم درمانی

05

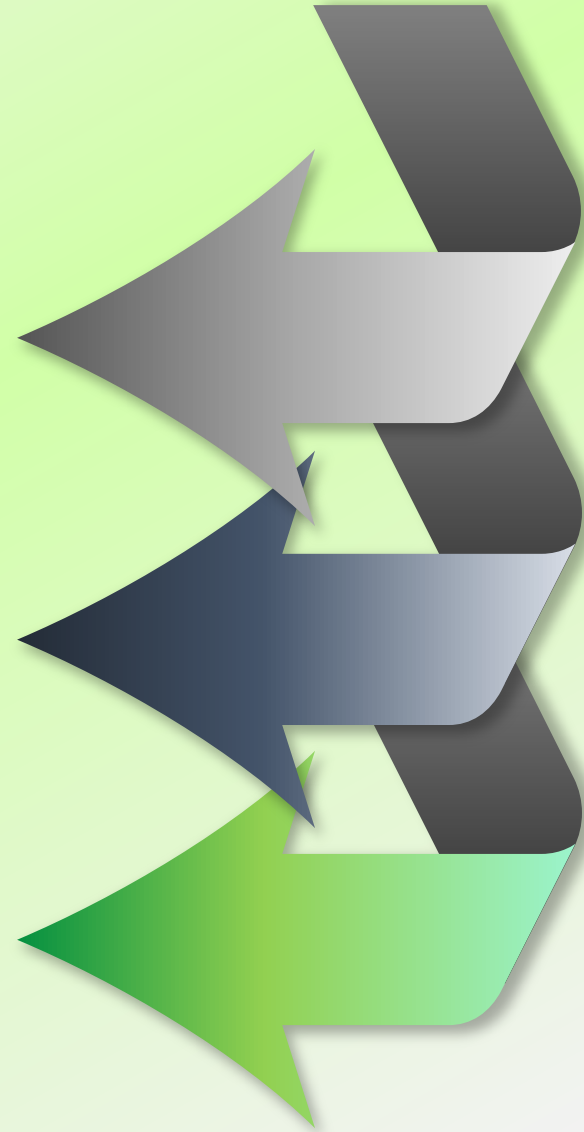

تأثیر دستیابی به اطلاعات سلامت مناسب

مشارکت فعال افراد جامعه در تصمیم گیری های مربوط به سلامت شان

مسئولیت پذیری در قبال سلامتی خود

سطوح بالاتر رضایتمندی و کاهش شکایت ها از سیستم درمانی کشور

سازمان
بهداشت جهانی

سواد سلامت را به عنوان یکی از بزرگترین تعیین کننده های امر سلامت معرفی نموده و به کشورهای جهان در خصوص ارتقای سطح سواد سلامت توصیه کرده است

منشور
حقوق بیمار

در سطح حقوق شهروندی دسترسی به اطلاعات مناسب بهداشتی در ایران و بسیاری از کشورهای جهان، جزئی از حقوق بیمار به شمار می آید

آموزش سلامت

تهیه وب سایت اطلاع رسانی در دستور کار دبیرخانه تکفاب (دبیرخانه توسعه کاربردی فن آوری اطلاعات بهداشتی) قرار گرفته است

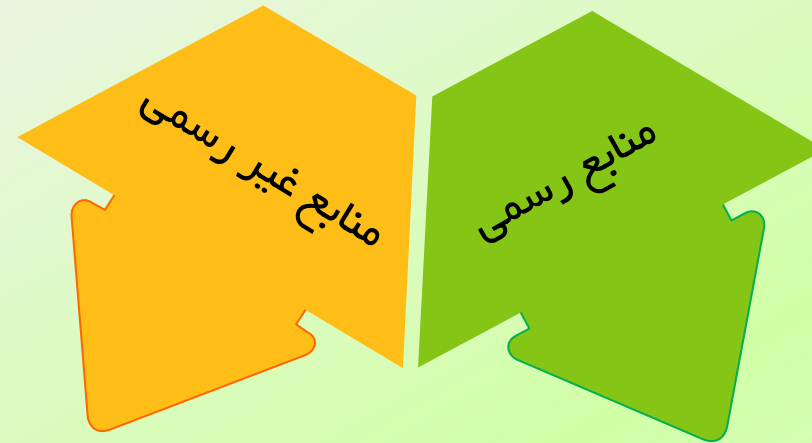
سیاست گذاری
های سلامت
الکترونیک

کدهای اخلاقی
کتابداران و اطلاع
رسانان پزشکی

ارائه خدمات اطلاعات سلامت از سوی کتابداران به زبان ساده در موارد بیماری ها، روش های درمان، میزان خطر درمان، پیشگیری، ارزیابی کیفیت و صحت رسانه های اطلاعات سلامت از قبیل اینترنت، مسائل حقوقی مربوطه

تاکید بر ارتقای سطح
سواد سلامت در جوامع

منابع اطلاعات سلامت

اعضای خانواده و رسانه های
جمعی همچون وب سایت های
اطلاعات سلامت

پزشکان و افراد فراهم کننده
خدمات و اطلاعات سلامت

اطلاعات سلامت در اینترنت

اطلاعات سلامت، یکی از سه عنوان بسیار کاربردی و بسیار مورد علاقه کاربران در اینترنت است

مردم به اینترنت به عنوان نوع جدیدی از کانال ارتباطی و تعامل بین پزشک و کادر بهداشتی با بیماران نگاه می کنند، بطوری که در سال های اخیر رابطه بین پزشک و بیمار، از شکل سنتی استبدادی در آمده و به حالت دموکراسی و مشارکت بین پزشک و بیمار برای تصمیم گیری تبدیل شده است

در کشورهای پیشرفته بکارگیری وب سایت های اطلاعات سلامت معتبر در قالب سیاست های آموزشی و برنامه های آموزشی مدارس، توصیه پزشکان به بیماران و عموم افراد جامعه گسترش یافته و رضایت مشتریان سلامت را نیز در برداشته است

در ایران ۹۰ درصد از بیماران، تمایل دارند از طریق اینترنت اطلاعاتی در خصوص بیماری خود و یا خانواده شان بدست آورند

مزایای دسترسی به اطلاعات سلامت در اینترنت

پاسخ به
سؤالات مکرر یا
فراموش شده

رسانه ارتباطی
سریع و آسان،
بدون محدودیت
زمانی و مکانی برای
سیل عظیمی از
کاربران

ارتباط با گروه های
مختلف و به اشتراک
گذاشتن تجربیات
شخصی بیماری،
درمان و سلامتی با
سایرین

بی نامی اینترنتی به
جست و جوگر امکان
جست و جو را بدون فاش
ساختن هویت می دهد

دسترسی به اطلاعات سلامت در اینترنت و دیدگاه پزشکان

- بیماران پس از مراجعه به منابع سلامت در اینترنت، موفق به دریافت توضیحات کامل و شفاف شده اند
- اینترنت باعث راحت تر شدن توضیح و آموزش مشکلات پیچیده پزشکی برای بیماران می شود
- به کار گیری اینترنت دارای پتانسیل بالایی برای بهبود نتایج درمانی است

● ارزیابی و نظارت بر اطلاعات سلامت در اینترنت ●

اطلاعات سلامت هم می تواند باعث افزایش آگاهی افراد و در نتیجه مراقبت و همکاری بیشتر با کادر درمانی شود و هم ممکن است منجر به دریافت اطلاعات نادرستی شود که خطرات و عواقب زیانباری به دنبال دارد.

نکته حائز اهمیت در این میان دریافت اطلاعات صحیح و با کیفیت و اجتناب از انبوه اطلاعات نامعتبر، نامصحیح و نامناسب موجود در اینترنت است، که ممکن است سلامت کاربران را به خطر بیندازد

استانداردها و معیارهای ارزیابی اطلاعات سلامت در اینترنت

Features of health guidelines

Reference	Time Of Updating	Abbreviation	Name	Guideline Code	Row
[17]	2013	HON	Health On the Net Foundation	H01	1
[18]		MLA	Medical Library Association	H02	2
[19]	2015	NLM	MedlinePlus National Library of Medicine	H03	3
[20]	2017	NCCIH	National Center for Complementary and Integrative Health	H04	4
[23]	2016		Dalhousie University's Kellogg Health Science Library	H05	5
[24]	2014		University of Maryland University College	H06	6
[25]	2016		Healthdirect Australia	H07	7
[21]	2016	FDA	Food and Drug Administration	H08	8
[26]	2016		American Cancer Society	H09	9
[27]	2017		Office of Disease Prevention and Health Promotion	H10	10

استانداردها و معیارهای ارزیابی اطلاعات سلامت در اینترنت

معیارهای ارزیابی کد استاندارد بنیاد سلامت

1

The HON Code of Conduct for medical and health Web sites (HONcode)

معیارهای ارزیابی انجمن پزشکان بریتانیا

2

British Medical Association (BMA) criteria for assessing the quality of health information websites

معیارهای ارزیابی انجمن کتابداران پزشکی آمریکا

3

Medical Library Association (MLA) Content Evaluation Guidelines

راهنمای دسترسی به محتوای وب

4

Web Content Accessibility Guidelines (W3C)

معرفی پایگاه ها و وب سایت های اطلاعات سلامت

1. General Health Resources

- [MedlinePlus. National Library of Medicine](#)
- [Centers for Disease Control and Prevention \(CDC\). U.S. Department of Health and Human Services](#)
- [My Health. Office of Minority Health. U.S. Department of Health and Human Services.](#)

2. Cancer

- [Resources for Patients. National Cancer Institute](#)
- [American Cancer Society](#)
- [Patient and Caregiver Resources. National Comprehensive Cancer Network](#)

3. Complementary and Integrative Medicine

- [Health Information. Health Information. National Center for Complementary and Integrative Health \(NCCIH\)](#)
- [Herbs at a Glance. National Center for Complementary and Integrative Health \(NCCIH\)](#)

4. Diabetes

- [Diabetes | Type 1 Diabetes | Type 2 Diabetes \(MedlinePlus\). National Library of Medicine](#)
[American Diabetes Association \(ADA\)](#)

Medical Library Association (MLA)

10. Health Care and Insurance For Those Who Need Help

- [Find a Clinic. The National Association of Free & Charitable Clinics.](#)
- [Health Care Options if You're Unemployed. Heathcare.gov](#)

11. Parenting & Children's Health

- [Positive Parenting Tips Centers for Disease Control and Prevention \(CDC\)](#)
- [KidsHealth from Nemours](#)
- [HealthyChildren.org. American Academy of Pediatrics \(AAP\)](#)

12. Senior Health & Aging

- [Health in Aging. American Geriatrics Society](#)
- [Health Topics. National Institute on Aging](#)

13. Veteran's Health

- [Health Programs for Veterans. U.S. Department of Veterans Affairs](#)
- [Veterans and Military Health \(MedlinePlus\). National Library of Medicine](#)

14. Talking to Your Doctor

- [Talking To Your Doctor. National Institutes of Health \(NIH\) Clear Communication](#)
- [Doctor-Patient Communication: Talking with Your Doctor. National Institute on Aging](#)
- [Patient Rights \(MedlinePlus\). National Library of Medicine](#)

15. End of Life Planning

- [Tool Kit for Health Care Advance Planning. American Bar Association](#)
- [The Conversation Project. Institute for Healthcare Advancement](#)
- [Providing Care and Comfort at the End of Life. National Institute on Aging](#)

16. Vaccine and Immunization Information

- [Vaccines and Immunizations. Centers for Disease Control and Prevention \(CDC\)](#)
- [COVID-19 Vaccine. Centers for Disease Control and Prevention \(CDC\)](#)

17. Medical Testing

- [Lab Tests Online. American Association of Clinical Chemists](#)
- [Medical Tests \(MedlinePlus\). National Library of Medicine](#)

18. Drugs & Supplements

- [Drugs, Herbs and Supplements \(MedlinePlus\). National Library of Medicine](#)

FamilyDoctor.org

Healthfinder.gov

Mayo Clinic

NetWellness

HIV InSite

سایر منابع

- ✓ [Centers for Disease Control and Prevention \(CDC\)](#)
- ✓ [MedlinePlus](#)
- ✓ [Cancer.gov](#)
- ✓ [Kids Health](#)

سخن پایانی

موانع دسترسی به اطلاعات سلامت و منشور حقوق بیمار

- نبود راهنمای تهیه اطلاعات برای بیماران
- نبود اطلاع رسان پزشکی در تیم تشخیصی و درمانی
- ساعات کار اضافی و خستگی کادر درمانی و پزشک، کمبود نیروی کار در بخش ها
- عدم اطلاع بیماران از اینکه چه می خواهند
- محدودیت های محیط کاری

مشکلات وب سایت های اطلاعات سلامت در ایران

- عدم نظارت بر وب سایت های فعال اطلاعات سلامت
- فقدان راهنما و یا مرجع معتبر برای معرفی و ارائه عناوین و آدرس های وب سایت های اطلاعات سلامت معتبر
- وب سایت های اطلاعات سلامت از نقطه نظر رعایت استانداردهای جهانی از جامعیت، صحت و کیفیت مطلوب برخوردار نیستند

راه اندازی و نظارت بر وب سایت های اطلاعات سلامت

ایجاد یک وب سایت جامع از اطلاعات سلامت برای بیماران و عموم مردم به زبان فارسی، که استانداردهای رایج وب سایت های سلامت جهانی را داشته باشد و محتوای آن نیز از نظر صحت و کیفیت بصورت مرتب و مستمر ارزیابی و روزآمد شود

وظایف کتابداران

کتابداران و اطلاع رسانان پزشکی برحسب وظایف اصلی شان و کدهای اخلاقی نقش مهمی در حمایت از حقوق بیماران ایفا می کنند.

با تشکر از توجه شما

۰۲۱-۴۱۱۳۴ داخلی ۶۱۴

workshopsci@vums.ac.ir

